

БЪЛГАРИЯ ИСКА ПРОМЯНА

Обществото се събуди и волята ни за победа няма алтернатива

Заседанието на Националния съвет на БСП в неделя определи окончателния състав на листата с кандидати за депутати в парламента на Европа. Споровете и дискусиите бяха разгорещени и продължиха до рекордните 9 часа. В резултат на това, предложената от председателя на БСП Корнелия Нинова и одобрена от Изпълнителното бюро на партията листа беше променена. В нея до проведеното тайно гласуване не фигурираше името на председателя на ПЕС Сергей Станишев. Не присъстваше и името на Валентин Вацев, предложен от ПП „Нова Зора“. Както вече е известно, членовете на Националния съвет пренаредиха листата. Така на второ и трето място бяха поставени млади и не толкова известни социалисти като народният представител Петър Витанов и заместник-председателят на „Милениум“ Цветелина Пенкова. А председателят на ПЕС Сергей Станишев получи петото място.

За случилото се в неделя и за предстоящата кампания, която възнамерява да води БСП преди евроизборите на 26-и май своето отношение пред „Нова Зора“ изрази Калоян Паргов лидер на БСП - София и член на Изпълнителното бюро на Националния съвет на социалистическата партия. Попитахме го също и за отпадането на т.нар „кафява“ добавка предложена в Закона за енергетиката от бившия народен представител от ГЕРБ Делян Добрев и неговия съпартиец Валентин Николов.

- Др. Паргов, какъв е коментарът Ви като член на Изпълнителното бюро, за разнобоя при формирането на листата за представители в европейския парламент от името на Коалиция „БСП за България“?
- Погледнато отстрани може и да прилича на разнобой.

На стр. 2

Калоян Паргов, лидер на градския съвет на БСП, прег „Нова Зора“, в разговор с Минчо Минчев

140 години дипломатически отношения между България-Русия

НАДЕЖДИ И РАЗОЧОРОВАНИЯ

Първите стъпки в българо-руските отношения (първата половина на 80-те години на XIX в.)

От 1879 г., когато се установяват дипломатическите отношения между България и Русия до сега, изминават 140 години, което не е никак малък хронологически отрязък. През всичките тези години, противно на очакванията в С. Петербург (столица на Русия), че в освободената с руска кръв от османското иго българска държава, нещата ще се развиват безпроблемно. Това съвсем не е така. Основания за подобни очаквания дават събитията, разиграли се непосредствено след края на Освободителната война. Една от първите стъпки на възобновената българска държава е изборът на нейния владетел. Тъй като между великите сили, е постигнато негласно споразумение, че лицето, което трябва да заеме този

пост, не трябва да принадлежи към никоя от съществуващите династии, руската дипломация се отказва да предложи своя кандидатура. Наличната литература сочи, че нескрито желание да застане начело на българската държава имал самият княз Александър Михайлович Дондуков-Корсаков, който бе вложил толкова много от себе си за полагане на основите на българската държавност. Знае се също така, че за Стефан Стамболов, ползващ се с авторитета на ръководител на три въстания (Старозагорското от 1875, Априлското от 1876 и Кресненско-Разложкото от 1878-1879 г.) най-подходящата личност за този пост била тази на граф Николай Павлович Игнатиев, заради неговите заслуги в изработване на Санстефанския договор.

събрание в Търново (април 1879 г.) честта да предложи неговата кандидатура се пада на епископ Климент Браницки, бъдещият митрополит Търновски. След като депутатите узнават, че младия принц е тясно свързан с руския двор, взривяват буквално залата с мощно „ура“ и с това изборът му е приключен.

Разбира се, както в човешки, така и в обществен план, емоциите са важен фактор. За съжаление, обаче, не те предопределят бъдещия развой на българо-руските отношения. Първите разочорования от току-що избрания княз идват още със стъпването му на българската земя. Той дава веднага да се

разбере, че не е доволен като владетел от предоставените му правомощия от Търновската конституция.

Неприема определената му титла „сиятелство“ и започва да се самотитулува „височество“. Заедно с това заема страната на консерваторите и въпреки че не те, а либералите печелят мнозинството от гласовете в Първото обикновено народно събрание (1879 г.), той им поверява съставянето на първия български кабинет (5 юли 1879 г.). По същия начин князът се опитва да постъпи и след изборите за Второ обикновено народно събрание, в които либералите отново печелят мнозинството от депутатските места.

На стр. 3

След като това се оказва невъзможно нито за единия, нито за другия, в С. Петербург се спират на 22-годишния австрийски принц Алексан-

Милен КУМАНОВ

дър Батенберг, племенник на съпругата на император Александър II. Имало се е още предвид и факта, че той

бе участвал в Освободителната война като аташиран към щаба на Действащата на Балканския боен театър руска армия. На свиканото Първо велико народно

Не забравяйте обаче дългогодишните традиции в БСП и начините, по които се формират и взимат решения за една или друга политика. В партията има силно изразен плурализъм, има спорове и битки за защита на позиции и мнения. И това е нещо съвсем нормално. Наистина, отсрани може да изглежда като разбой, но реално не

„Патриоти без граници“? - Да, наистина, при тайния вот на първите две места след водача Елена Йончева бяха поставени млади хора. Единият - Петър Витанов, е депутат от 25-и МИР. Той е експерт по международни отношения и международни финанси и вече две години е народен представител от групата на Коалиция „БСП за България“. След него, под №3 в листата, е Цветелина Пенкова, която е заместник-председател на

во място са посланията, които трябва да започнем да налагаме, след като избрахме листата. Ние ще заложим на нещо, което липсва в България и с него може да обясним голяма част от проблемите в страната. Имам предвид липсата на справедливост. Вторият риск, с който трябва да се справим, е да не допуснем разединение след подреждането на листите, тъй като съществуваше огромно напрежение, последиците от

май ще съчетаем традиционния митинг-шестивие, по случай празника на труда, с откриването на предизборната кампания. След това всички кандидати за евродепутати ще се впуснат в предизборни обиколки в цялата страна. Това, което искаме да кажем на всички членове и симпатизанти на БСП е, че изборите на 26 май не са само за европейски парламент и за бъдещето на Европа. Тези избори имат огромно национално значение. Те

говорността за изборните резултати. Как мислите по въпроса за отговорността? - Нормално е отговорността за подредбата на листата и за изборните резултати след тайния вот я носи целият Национален съвет. Председателят, като част от този Национален съвет и като пръв сред равни, носи същата отговорност, заедно с националния и регионалните предизборни щабове, разбира се.

- Вече повече от 10 години

БЪЛГАРИЯ ИСКА ПРОМЯНА

е. В случая при формирането на листата с кандидати за европейския парламент за първи път в историята на работата на върховния орган на партията, беше приложена процедурата за тайно гласуване. И това беше прецедент. Имаше различни мнения, предложения, виждания за това какъв да е съставът на тази листа, кой на кое място да бъде. И най-демократичният инструмент - тайното гласуване излъчи нейния състав и подредба. Оттук-нататък темата е затворена и вървим към подготовката и провеждането на европейските избори. Разбира се, целта ни е победата в тези избори.

- В крайна сметка, според Вас, най-добрият и оптимален вариант на листата? - Решението за тази подредба на листата е на Националния съвет, след таен вот, предшестван от 9-часова дискусия! И никой не трябва да се сърди на никого. Това е листата на БСП, респективно на Коалиция „БСП за България“. Влизаме с нея в битката за победа на европейските избори.

- Не ли странно, че председателят на ПЕС е едва на пето място в листата за евродепутати на БСП, на която до неотдавна самият той бе председател? - Голямо напрежение се създаде около това дали Сергей Станишев има място в листата. Съществуваша различни мнения в партията, но в крайна сметка след тайното гласуване Сергей Станишев беше поставен на 5-о място. Неговото присъствие в листата на Коалиция „БСП за България“ за предстоящите избори е ясен сигнал за европейската принадлежност, на БСП пък и на партията в Коалицията, като част от политическото семейство на европейските социалисти.

- На 2-ро и 3-то място в листата бяха поставени не твърде известни лица. Не Ви ли смущава фактът, че №3 Цветелина Пенкова е участвала в проекта на Слави Трифонов, наречен

Обществото се събуди и волята ни за победа няма алтернатива

Калоян Паргов, лидер на градския съвет на БСП, пред „Нова Зора“, в разговор с Минчо Минчев

клуб „Милениум“ - организацията на млади българи, които са завършили престижни университети и работят в авторитетни компании в Европа и по света. Изключително амбициозен и интелигентен човек с отлични познания по икономика и финанси. Вярно е, че е участник в кастинг за проекта на шоумена Слави Трифонов, но всичко личи, че такъв политически проект на Слави Трифонов няма да има. А Цветелина Пенкова е дългогодишен член на БСП и беше номинирана за кандидат за евродепутат. След тайния вот в неделя Националният съвет е този, който отреди третото място в листата.

- БСП не остави ли усещането в избирателите, че почти месец преди евроизборите съществува в нейния ръководен орган, неяснота в критериите и особено в посланията на участниците в евролистата? - Съществуват няколко риска пред БСП сега и трябва да се справим с тях. На пър-

което трябва да бъдат изгледани. Точно това неведнъж е било огромно претъняване за БСП. Според мен, тайният вот не остави съмнение у никого, че изборът е бил прозрачен и че е отчетливи мненията на всички в Националния съвет. Затова не бива да има сърдити или обидени. Трябва да влезем в кампанията единни. Все пак, листата изразява мнението на членовете на Националния съвет, където е представена цялата партия. Трябва всички да приемем тази листа и да направим необходимото, за да спечелим европейските избори.

- Как ще убедите симпатизантите на „БСП за България“, че тайният избор на Националния съвет на БСП съответства на техните нагласи? - На 20-и април ще представим официално листата по начин, по който досега не сме го правили. Ще бъде изненада. На 24 април листата ще бъде представена пред Софийския актив на БСП, в Зала 3 на НДК от 18,00 часа, а на 1

април ще започне политически процес в България. Те ще решат дали да има промяна на това управление и на модела, което то налага. Очевидно е, че такава промяна е необходима. Показаха го и протестите в последната година. Гражданското общество се събуди, хората започнаха да търсят правата си. Те искат промяна, това тяхно желание проличава в различните протести всяка седмица. А изборите на 26 май може да бъдат израз на тази промяна чрез победата на единствената алтернатива на управляващите от ГЕРБ в лицето на БСП. Затова призовавам всички членове и симпатизанти да вземат активно участие в тези избори. Според някои, те ще бъдат битка предимно на твърдите ядра. Но на нас, за да победим ГЕРБ на тези избори, ще ни трябва и сериозна подкрепа извън твърдото ядро.

- Председателят на партията Корнелия Нинова, обявя, че така подредената листа, я освобождава от от-

откакто са създадени, ГЕРБ създаваха впечатление за неязвимост и непохватност. Напоследък нещата се промениха и както би казал Остаб Бендер „Ледовете се пукат, господна съдебни заседатели“. - Не сте прав. През последните десетина години имаше няколко критични ситуации, в които ГЕРБ показаша уязвимост, но все не стигаше съвсем малко, за да може да бъдат победени. В момента лъсват огромни язви, недъзи и проблеми на модела на управление на ГЕРБ. Виждаме, че в ход е кризисен пиар и опити да бъде отвлечено вниманието от съществени за обществото теми. Всичко това разкрива огромна възможност, която БСП и всички, желаещи промяна на този модел, трябва да използваме на изборите на 26 май.

- Вие от своя страна решително участвате в надпреварата, въпреки многобройните номинации и настоявания. Какви са съображенията Ви?

- Първо искам да използвам възможността, за да благодаря за десетките номинации, които получих за листата за европейски парламент. Моите ангажменти към Градската организация на БСП и към София не са приключили и предпочитам да се концентрирам върху работата си тук. Има още какво да дам и на Градската организация, и на София предвид факта, че предстоят и тежки местни избори. А изходът от европейските избори на 26 май в много голяма степен ще предопредели онова, което предстои да се случи през есента на изборите за местни органи на властта.

- Да не би това да означава, че предстои да се кандидатирате наесен за кмет на София? - Фактът, че не участвам в европейските избори няма нищо общо с други планове, за каквито питате. Аз съм председател на Градския предизборен щаб и ще водя партията не само в европейските, но и в местните избори. Ведна-

НАДЕЖДИ И РАЗОЧОРОВАНИЯ

От стр. 1

Едва през март 1880 г. той е принуден да се раздели със своите любимци и да възложи управлението на страната на либералите.

Независното му отношение към Трновската конституция остава докрай непроменено. Желанието му е час по-скоро да се отгърве от нея, но знае, че това не може да направи без съгласието на император Александър II, който гледаше на нея като свое творение и не даваше и дума да се издума за каквото и да било посегателство върху нея.

Както се знае, по едно злощастно стечение на обстоятелствата, император Александър II става жертва на атентат (1 март 1881 г.) и на руския престол се възкачва неговият син Александър III, известен със своите консервативни възгледи. От това обстоятелство Александър Батенберг се възползва незабавно и при срещата си с новия руски монарх успява да получи съгласието му за суспендиране на младата българска конституция.

Веднага след завръщането си от Русия, където бе ходил на погребението на загиналия император, князът извършва държавен преврат (27 април 1881 г.) и то с помощта на намиращите се в Княжеството руски генерали.

Тези факти са добре известни, поради което тук само ги припомяна, макар и в най-сбитата форма. Това което буди удивление сред по-голяма-

та част от българското общество, което върви след либералите е - защо Русия оказва подкрепа на българския владетел в извършването на тази драстична стъпка в политическия живот на Княжеството! Отговорът е смо един: в С. Петербург още са вярвали, че във външната си политика князът ще върви в синхрон с руската политика на Балканите, където след ус-

Княз Александър I Батенберг

пешния край на войната срещу Османската империя се откриват благоприятни възможности за укрепване на руското влияние в този район на Югоизточна Европа. Поради тази причина оставят развързани ръцете на княза да прави каквото си иска във вътрешнополитическия живот на България.

Първото отрезвяване в С. Петербург настъпва, когато българския владетел присъства към решаването на два важни външнополитически въпроса. Първият от тях е свързан с трасирането на основния път на развитие на железопътната мрежа на Княжеството. Възможностите

в това отношение са били две: една на север към Русе с тенденция през Румъния да се осъществи връзка с руските жп. линии, а втората - на запад - към сръбската граница за свързване чрез железен път на Австро-Унгария и Германия с Цариград чрез което всъщност се подпомага тяхното бъдещо проникване в арабските владения на Османската империя. Под влиянието на княза предимство получава втората възможност, с което се нанася сериозен удар върху търговските планове на Русия и нейното по-тажно свързване с българския пазар.

Вторият въпрос, известен като „дунавски, се отнася до режима на корабоплаването по най-голямата морска артерия в Европа, позволяващ по-нататъшното проникване на Русия към Централна Европа не само в икономически, но и в политически план. От С. Петербург са давали да се разбере, че особено много държат на въпроса кой ще дирижира плаването по голямата река. След като въпреки победата над Османската империя през 1877-1878 г. Русия не успява да си осигури излаза на топлото море, за нея е от изключително значение да поеме в свои ръце режима на корабоплаването по р. Дунав. Не случайно тя принуждава Румъния да ѝ отстъпи Бесарабия, за да може да получи онзи непосредствен допир до брега на р. Дунав, без който по никъв начин тя няма основание да претендира за каквато и да било роля в Дунавската комисия.

Българското правителство, възглавявано от Драган Цанков, е било склонно по ду-

навския въпрос да удовлетвори желанието на Русия. И в такъв дух са били дадените инструкции на българския делегат в Дунавската комисия. Унавъйки за това намерение на кабината, князът реагира твърде остро, което довежда до незабавната оставка на Драган Цанков от министерствено-председателския пост.

Така княз Александър Батенберг се оказва победител

Драган Цанков

при решаването и на двата въпроса. Много скоро той разбира, че тая победа за него ще се окаже пирова, тъй като с нея той не можеше повече да рачи на моралната и материалната подкрепа на Русия. Нещо повече, с тези си действия, не приката неприязън, въпреки близките родствени отношения между него и император Александър III прераства в омраза.

Времето, когато в дипломатическите отношения между две държави първостепенна роля играеха роднински връзки между техните владетели. Само след малко повече от две десетилетия човечеството ще стане свидетел как три родствени династии - руската,

ви зад, които най-често сме свикнали да откриваме намерения за приватизация. Да не би и сега да става дума за това?

- По-сложно е. В идентична ситуация Полша е извоювала правото тази добавка, която е предмет на промяната в Закона за енергетиката, да не се счита за държавна помощ, за каквото е тезата в доклада на двамата депу-

тати от ГЕРБ. В създадената ситуация на първо място се обезсмисля функционирането на работната група на СОС, която от началото на годината се стреми да намери най-добрия модел, с който да извади „Топлофикация София“ от кризата, в която се намира. Една от идеите, по която се работи е да бъдат увеличени приходите на дружеството, с изграждането

на допълнителни когенерационни мощности за производство на „кафява“ енергия, така че да бъде запазена топлинната енергия на социално поносимата цена. Аз мисля, че бъдещето на „Топлофикация София“ е именно в изграждането на такива нови и по-ефективни мощности. И в това направление трябва да бъдат инвестициите, които ще се правят в бъдеще.

Трябва да се постигне съотношение 1:1 в производството на топлинна и електрическа енергия. Ако се приемат окончателно промените в Закона за енергетиката, за групата общински съветници от БСП не остава друго освен да се изтегли работната група, тъй като нейната работа се обезсмисля. Както и друг път е бивало, подобни идеи обикновено обслужват нечи интереси. В случая това се интересите на едрия бизнес, който от дълго време недоволства от високите цени на енергийната

борса и особено от таксата „Задължение към обществото“. Премахвайки обаче закупуването на т.нар „кафявата енергия“, на практика ще се стигне до фактическият фалит на Топлофикация. За да не се случи това, тогава държавата ще трябва пряко да субсидира цената на топлинната енергия, нещо което европейското законодателство категорично забранява. С други думи, това е улца без изход.

Нашата позиция е да не допуснем да работи капанът.

ОПТИМИЗЪТ, КАТО ОЗОНАТОР НА ИСТОРИЯТА

ЗАЩО РУСИЯ НЕ Е КАТО ДРУГИТЕ, ЗАЩО ВСЕ ПРЕЧИ ?

Отговорът на този въпрос, го е дал император Александър III – „плати ми нашата огромност“, казал царят. И наистина, как Русия може да е като другите, когато тя е по-голяма от Белгия (30 528 km), приблизително 600 пъти! Това е все едно заедно, в пълна хармония, да живеят едно джудже високо 60-80 см. и един великан с височина два метра и половина. Как виждате такова съдружество ? („perevodika.ru“, 17.11.2018 г.).

Класическата геополитика на Хилфорд Макиндер определя центъра на световната история в Русия (нарича го „континентална съцевина“). Той е недостъпен за „морските държави“, което го прави невъзможен за завоюване. Русия е единствената държава, в която времето се превръща в разстояние и обратно, а това е чист есхатологичен проблем. С други думи, към Русия винаги трябва да се подхожда от гледна точка на вечността.

Ако добавим, че друга голяма страна те нарича официално свой ВРАГ и те обявява за държава ИЗ-ГОЙ (човек или страна обявени извън закона. Английския оригинал на термина "rogue states" е много по-грубо: „страна на негодници и неконтролируеми идиоти“), как трябва да реагира засегнатата страна !

По времето на Руската империя реакцията на

Цар Александър III, император на Русия

Русия била проста и разбираема за всички: доклаждали на император Николай I, че във Франция се готвят да поставят пиеса пълна с неприлични изказвания по повод на Екатерина Велика. Руският император се опитал по дипломатически път да реши проблема, но френския отговор бил, че като суверенна държава, във Франция може да се поставят различни пиеси. Тогава Николай I написал писмо до директора на театъра в което го уведомава, че Русия ще изпрати 30 000 руснаци облечени в сиви шинели на премиерата. На другия ден пиесата била снета от репертуара на театъра.

По времето на император Александър III, казашки граничен патрул залавя на авганистанската граница отряд контрабандисти и в него двама английски офицери. При задържането контрабандистите оказват въоръжена съпротива. И са разстреляни. За английските офицери казациите се замислят какво да ги правят и решават да ги набият с нагайките и да ги пуснат на свобода.

В този случай англичаните би трябвало просто да си премълчат, но щом се завръщат в Англия започват жалби, оплаквания и официални raporti. Случката стига и до кралица Виктория. Тя праща ултиматом до руския император с искането за извинения и наказание на казациите.

Отговорът на императора е показателен: „Никога да не поднася никакви извинения ! До есаула да се изпрати телеграма от мое име“, „Поздравявам Ви полковник ! Ако бяхте обесили англичаните щяхте да сте вече генерал. Александър !“. Текста на телеграмата да се публикува във вестниците !

Великобритания мълчаливо преглъща инцидента.

При Сталин също беше просто. Докладвали на Генералиссимуса, че президента на САЩ се колебае дали да разреши (по времето на корейската война) хвърлянето на атомна бомба върху Китай. Главкомандващият войските на ООН генерал Макартър настоявал

Проф. Евгений ГИНДЕВ

то да настъпи по американското крайбрежие към границите на САЩ. Американските военни оценяват такъв план като фантазия, но по-мъдрите от тях предупреждават: може и да е фантазия, но дявол ги знае тези руснаци какво могат да направят. В резултат, Труман сменя Макартър с Риджуей и забранява всякакво планиране на атомно нападение срещу Китай.

Ето и друг случай, пак по времето на Сталин.

Преди 70 години, на 22.02.1944 г. в осем и половина часа вечерта, над стоколмския район Сьодермал се чува шум от самолети. Съвсем неочаквано прогърмяват мощни взривове в район Ерикдал. Поразени са местния театър, лягната къпалня и водопроводната станция, избити са прозорците на жилищните сгради. Но пострадали няма. Оказва се, че са паднали една средна и три малки авиобомби. Минути по-късно друг самолет хвърля бомба по казармите на трети танков полк. Ранени са трима войници. Шведите изпадат в ужас, та те са неутрална страна!

Какво се е случило ?

Над Стокхолм три съветски самолета демонстрират „малка“ бомбардировка. Тя е последно предупреждение към Швеция да пусне на свобода Ва-

Екатерина Велика

силний Сидоренко, осъден през 1942 г. на 12 години затвор за шпионаж, в противен случай бомбардировките ще продължат.

Въпреки трите предупреждения лично на Молотов към Швеция пред шведския посланик веднага да се освободи Сидоренко, когото държат при нечовешки условия в крепостта Лонгхолмен и хранят с помия, шведските власти три пъти отказват, но когато след третия път са изгонени от Москва посланика и военния аташе (декември 1943 г.), в Стокхолм разбират, че работата става „дебела“. И почват тайно да готвят освобождаването на Сидоренко. Правителството подава молба за помилване до Върховния съд (декември 1943 г.), но той я отхвърля на 24.01.1944 г. Търпението на Москва се изчерпва и съветските бомбардировачи излитат.

След три дни Сидоренко е помилван и заедно с

да се пренесат военните действия върху територията на Китай. В отговор Сталин заповядва 14-та съветска армия разположена на Чукотка (командващ ген.-лейтенант Олешев) да бъде готова да дебаркира на американска Аляска. Стратегическата задача на армията е : след дебаркирането

Цар Николай I, император на Русия

младата си жена тайно и бързо пристига със самолет в Москва. („Когда у Москвы кончатся терпение“ – „Politikus.ru“, 21.02.2014).

Днешна Русия не е така категорична. Но това може да се прави и по друг начин.

На 23.02.2019 г. в Деня на Защитниците на Отечество (бившия Ден на Червената армия), в Исакиевския катедрален събор в Петербург, концертния хор на града под ръководството на деригента Владимир Беглецов изпълни популярна песен от времето на съветското „размразяване“:

На подводной лодке с атомным моторчиком
Да с десятком бомбочек под сотню мегатонн
Пересек Атлантику и зову наводчика :
„Наводи, говори, Петров на город Вашингтон !“.

Стотиците богомолци изпадат в екстаз, викат „Ура“ и бурно ръкопляскаат. („Politikus.ru“ – 24.02.2019 г.). Руските „демократи и съветофоби“ изпадат в ужас, надава се антируски вой : „Така в храм не може !“ Може- не може, но е станало! Факт.

Този дребен и незначителен инцидент само показва обществените нагласи в руското общество, неутолимата жажда Руската държава да държи на своята чест и достойнство.

Днес руснаците пеят прочутия марш на съветските танкисти от кинофилма „Трактористи“ : „Броня крепка и танки наши быстры“, само че с нов текст : „Страна крепка, ракети наши быстры“.

Какво дължи Русия на останалия свят ? Русия просто трябва да я има, докато го има света. Това е и новата цел на „новата“ Русия – да твори вечната история – руския свят !

Какво ли ще стане, ако след опрошаването на дълговете на Мюфтийството, в българския храм „Александър Невски“ някой академичен хор изведнъж запее :

Край Босфора шум се вдига
бляскал саби, щитове!
Ето Симеон пристига.
Воеводи си зове !

Ще стане същото като в Петербург.

Когато народ и общество са изтощени от историческа умора, трябва един от последните бастиони на етноса – изкуството, да напомня за величавите години на техния исторически принос, слава и месианство. Това лекува духа и внушава оптимизъм. И са добри и необходими всички начини по които той може да озонира кръвообръщението на обществото.

На ихную истерику
Пойдем железным строем
Колумб открыл Америку
А мы ее закроем !

Статията Базел-3: Революция, която отново никой не забеляза съдържа като цяло правилен анализ на приключването на процеса по прилагането на разпоредбите на Третата част на Базелския споразумение (Базел III), разработена от Базелския комитет за банков надзор.

Основната идея в статията на икономиста Александър Халдей е фундаменталната промяна в статуса на златото във финансовата система, причислено към първата категория в структурата на пасивите на банките, тоест приравнено в това качество с парите. По този повод у мен възникнаха няколко съображения.

ИСТИНСКА КОНСЕРВАТИВНА РЕВОЛЮЦИЯ

Е промяната във финансовата система на статута на златото

дат премахнати и следователно настъпването на

Великата депресия-2,

отложена поради войната, отново изглеждаше неизбежна. През 1947 г. икономистите предричаха как ще започне тази депресия. Тя отново не се състоя. И сега защо? Защото същата година беше обявена „Студената война“. И отново заваляха държавните поръчки заповед за отбрана, т.е. отново държавата става двигател на икономиката. Но икономиката като цяло все още остана обвързана със златния еквивалент, тоест, в контекста на проверима инстанция, който позволява нейния растеж да

Александър ДУГИН

Като всеки знае, споразуменията от Бретън Уудс от 1944 г. твърдят, че основата на валутните разплащания в световната икономика е връзката на определена национална валута с долара, който от своя страна е обвързан със златото. Преди това „златният стандарт“ е универсален еквивалент, който дава възможност за конвертиране на всяка валута, независимо от страната, в която са отпечатани хартиените пари. Доларът е твърдо приравнен на цената на унцията (\$ 35), което беше осигурено от обема на американските златни резерви, т.е. играше роля, всъщност, на пряк еквивалент на златото. През 1971 г. тази система се срива и твърдата връзка между долара и златото бе премахната, след което, както доларът, така и цената на златото, се определяха от пазара, а валутният курс се основаваше на плаващ валутен курс, основан на конвертирането към долара (за удобство). Ако в системата на Бретън Уудс доларът е световната резервна валута заради твърдия фиксиран курс към долара, сега той остава сам по себе си, което позволява на САЩ да отпечатат толкова пари, колкото им е необходимо за тяхната икономика, докато другите страни могат да играят само по правилата на САЩ.

Въпросът, който трябва да се зададе, е:

защо всички държави приемат хегемонията на долара след изоставянето на системата от Бретън Уудс, т.е.

когато фиксирането на

златото е премахнато? За да разберем това, трябва да се обърнем към по-ранен етап - периода на Великата депресия в Съединените щати, когато, изглежда, падането на американската икономика бе неизбежно. Както знаем, Рузвелт успява да го избегне с помощта на Новия курс, който възприема кейнсианския модел, където на държавата се дава водещата роля за преодоляване на кризата. И трите страни, които изиграха водеща роля в глобалната икономика през XX век - Рузвелтовите САЩ, Хитлеристка Германия и Сталински СССР - в някакъв момент през 30-те години имаха икономически сходни структури с господстващия фактор на държавата - кейнсианството, национал-социализмът и сталинската индустриализация се различават единствено в нюансите - това са различни форми на държавния капитализъм с план, регулиране и определяне на стратегически цели. Когато беше решено да се направи отказ от Новия курс, повечето американски икономисти предсказваха повторение на Голямата депресия и неизбежен нов срив. Това не се случи. Защо? Защото започна Втората световна война и държавните поръчки за военната индустрия замениха кейнсианската държавност. В Германия и СССР картината остана същата, но, за разлика от тях, Съединените щати се намират далеч от фронтоните, унищожили населението, включително и икономика-

бъде свързан с нещо реално.

Краят на Бретън-Уудската системата отново постави американската икономика в опасност, защото свободният валутен курс и свободната цена на златото поставиха САЩ на равна нога с други страни и съответно релативизираха тяхното ръководство, правейки го зависима от успеха на действията в конкурентна среда. Между другото, Базелският комитет за банков надзор възникна точно в този период, когато Бретън Ууд се срива. След края на Бретън-Уудската система, както пише А. Халдей: „Златото се счита за резерв от трета категория за всички банки, от централната до търговската, когато резервите са предимно в долари и американски облигации.“ Той също така смята,

че златото като универсален еквивалент е изгласало петрола, чиято категория е значително по-висока. Петролният фактор наистина се е увеличил драстично, което прави Близкия изток един от най-богатите райони в петрола, пертурория на интензивна геополитическа игра в контекста на Студената война.

за щом се включи в играта, предложена от Съединените щати при техни условия, се срива. Не става въпрос за изоставаша икономика, а за глобалната архитектура на световната власт: ако се съгласим дори и на нещо с долара, ние ставаме заложници на американската военна сила. Доларът е токсичен, защото е директен инструмент на американско-

Силата на долара обаче бе осигурена в пост-Бретън-Уудската система не със собствените петролни резерви в Съединените щати, които бяха предимно запечатани, а от успеха на американския контрол над режимите на Близкия изток - преди всичко във васалната Саудитска Арабия. Това не би било достатъчно, защото петролът не може да даде абсолютно предимство за осигуряване на статута на световната резервна валута за долара. Какво е основанието за това? Само силата на американската военна машина, която продължи да играе ролята на „статистелната държава“ след отпада-

то - 1) военно, 2) политическо и едва след това 3) икономическо - господство.

Кривата на богатството

Следва: между златния стандарт, Бретън-Уудската система (с фиксираната му цена за тройунция в долари) и след Бретън Ууд - до Базел I, т.е. до първото решение на Базелския комитет за банков надзор, прието през 1988 г., както и точно преди окончателния срив на СССР, може да се проследят скоковете на дезинкарнацията на богатството. Специално на златото. Доларът, свързан със златото, е малко по-малко конкретен, това е само обещание за злато. Доларът след 1971 г. не е дори обещание за злато, а прос-

нещо на Новия курс и по време на Студената война. Доларът бе осигурен не само от изчисленията на Федералния резерв и от печатарската машина, но и от спецификата на американското стратегическо господство в глобалния мащаб. Тоест доларът не е свързан със златото, не с петрола, не с американската икономика, а с американския военно-промишлен комплекс. Който не е съгласен с това, се оказва военен противник на САЩ. Структурата е следната: първо, военно-промишлен комплекс на САЩ, един вид „Дълбока държава“, след това Федералният резерв и едва след това доларите, петрола и всичко останало. СССР се опита да организира алтернативен модел в рамките на СИВ, но ведна-

то обещание, зад което се извива единствено американската военна мощ.

През 80-те години започва процесът на по-нататъшна виртуализация на богатството - развитието на финансовите пазари, както и на дериватите, хедж фондовете, „портфейлните инвестиции“, фючърсите и т.н., което прави самите хартиени пари (кеш) един вид анахронизъм.

В отговор на това се появява 2004 г. Базел -2, като определя нови правила за пост-строго банковото отчитане и разширяване на правомощията на регулатора, тъй като виртуализацията на икономиката увеличава нивото на риска.

На стр. 6

ТРЪМП ЛЪСКА ОРЪЖИЯТА СИ ЗА 2020 ГОДИНА

Антиражът му хвърля съмнение относно мирното предаване на властта, ако той се провали на следващите президентски избори.

Филип Жели
(„Фигаро“ / 22.03.2019)

Какво очаква САЩ и света в годината, когато Тръмп може да се наложи да напусне Белия дом? Продължение на гражданската война, или мирно предаване на властта? На тези въпроси се опитва да отговори Филип Жели. Представяме ви неговия коментар, публикуван във френския „Фигаро“, „Зора“.

Посланието би могло да мине незабелязано в постоянния поток от туити, но не убягна на някои от неговите приближени и на неговите най-горещи поддръжници. Отхвърляйки започването на множество парламентарни анкети срещу неговата кампания, неговото президентство и частните му афери, на 9 февруари Доналд Тръмп пушна следния туит: „Демократите се опитват да спечелят едни избори през 2020 г., на които знаят, че не могат да победят легитимно“.

г., никога няма да има мирно предаване на властта“.

Изглежда, че основания за това му е дал Кейлиф Макинейни, говорител на кампанията за втори мандат. <<Надявам се, че тези демократи знаят, че не могат да победят президентта през 2020 г. В такъв случай се впускат в едно срамно преследване с единичната цел да

объркат американския народ и да се доберат до властта, което имат нулев шанс да постигнат легитимно>>, заяви той в едно комюнике. Говорителката на Белия дом Сара Сандерс замести израза „не може да бъде победен“ в изречението, че „опозицията по принуда търси нелегитимни средства“.

Председателят демократ на Камарата на представителите Нанси Пелосу, обаче, изключи на 10 март една процедура с такова предназначение: <<Един такъв акт поражда прекалено много разделения. Знаем, че ще трябва да постигнем най-малкото един двупартиен консенсус върху непосилни елементи. И това не си заслужава тру-

да>>. Президентският лагер само активира отново твърдения, използвани вече през 2016 г. Въпреки своята победа в лоното на изборната кампания Тръмп беше отхвърлил така наречената „масова измама“, което щеше да му коства народния вот. Създадена беше една анкетна комисия,

представи, че в тази страна може да има граждански курс за предвидимото бъдеще. В ход е тотална война (...). Що се отнася до мен, аз гласувам и си купувам оръжие.>>.

По неговите следи, гуруто на тръмпизма Стив Бенън обяви по CBS, че <<2019 година ще бъде най-хапливата в американската политика след

канската политика след Войната за независимост.>>

Глен Бек, бивш служител на „Фокс Нюз“, заяви тази седмица пред „Сийн Хенити“: <<Ако републиканците изгубат следващите избори с Доналд Тръмп, мисля, че това официално е края на тази страна, такава, каквато я познаваме>>. Реч, подкрепена от консервативното списание „Американ Тинкър“.

„Втората гражданска война вече започна“, написа там Уилям Дженсфорт този месец, използвайки американския израз Война за отделяне. „В деня, в който демократите вземат властта, Гражданската война ще избухне, защото те биха искали да ни вземат оръжията. Въоръжените граждани са свободни граждани и те не могат да приемат това“.

Тези тревоги вече не са единственият апанаж (зестра) на радикалните бойци. Джошуа Гецлер, преподавател по право в университета на Джорджтаун, преценява, че страната ще трябва да се подготви за „възможността Доналд Тръмп да откаже да напусне властта мирно“. А една група бивши бойци, VoteVetes, сметна за добре да публикува следното предупреждение: „Не купуваш оръжия за да ги използваш срещу своите съграждани!“

Превод Петко Петков

канската политика след Войната за независимост.>>

Стив Бенън, гуру на тръмпизма.

Глен Бек, бивш служител на „Фокс Нюз“, заяви тази седмица пред „Сийн Хенити“: <<Ако републиканците изгубат следващите избори с Доналд Тръмп, мисля, че това официално е края на тази страна, такава, каквато я познаваме>>. Реч, подкрепена от консервативното списание „Американ Тинкър“.

„Втората гражданска война вече започна“, написа там Уилям Дженсфорт този месец, използвайки американския израз Война за отделяне. „В деня, в който демократите вземат властта, Гражданската война ще избухне, защото те биха искали да ни вземат оръжията. Въоръжените граждани са свободни граждани и те не могат да приемат това“.

Тези тревоги вече не са единственият апанаж (зестра) на радикалните бойци. Джошуа Гецлер, преподавател по право в университета на Джорджтаун, преценява, че страната ще трябва да се подготви за „възможността Доналд Тръмп да откаже да напусне властта мирно“. А една група бивши бойци, VoteVetes, сметна за добре да публикува следното предупреждение: „Не купуваш оръжия за да ги използваш срещу своите съграждани!“

Превод Петко Петков

ИСТИНСКА КОНСЕРВАТИВНА РЕВОЛЮЦИЯ

От стр. 5

Постепенно транзакциите се преместват в сферата на Интернет, пикът на който е появата на криптовалутите и блок-чейн системата. Изглежда, че тази промяна ще сложи край на еднополюсната глобализация с господството на САЩ и долара, като се разчита на военната мощ на „Дълбоката“ и ще позволи преминаването към произволни емисии, свързани само с пазарните процеси в мрежата, които изобщо не са обвързани с еквивалент – от тук „майнингът“ и т.н. Този процес продължава логиката на глобализацията, състояща се в прехода от еднополюсен свят към безполюсен свят и към създаване в близко бъдеще на световно правител-

ство, един свят, цифрова демокрация и глобална либерална империя, интегрирана в единна мрежа - с изкуствен интелект като асистент, а след това и като доминант.

В такава ситуация се случва Базел III.

Как трябва да се разбира това? Дали А. Халдей е прав, когато нарича окончателното изпълнение на решенията на Базел III на 29 март 2019 г. по промяна на категоризирането на злато от трета към първа, най-истинска революция?

Разбира се, пълната оценка на стойността на златото в банковите пасиви все още не се е върнала към Бретън Уудс и още повече към златния стандарт. Но ... наподобява нещо такова. Ако приемем, че това е само намек за

такова движение, това само по себе си вече е истинска революция - и освен това консервативна революция. Необходимо е да се вземе предвид контекстът, в който е взето това решение. Няколко фундаментално важни сили - Китай, Русия и Иран (като минимум) - са решени да бъдат многополюсни. Ако златото се превърне в пълноправен банков пасив, който е строг еквивалент на самите пари, тогава какво сега пречи на всеки да „влезе в златото“? Веднага възниква наивен въпрос: кой има повече злато? Няма никакво значение. Ако се търгува на пазара, винаги можете да го купите, независимо колко струва. За разлика от долара, златото не принадлежи на никого, а за разлика от криптовалутите, то е палпаблистич-

но, то може да бъде проверено от процедурите на офлайн технологиите. Доларът също нямаше да принадлежи на никого, независимо дали се основаваше на петрола или нещо друго, което се търгува, ако не бе американската военна машина. Засега. Но при връщането към златото - ще се търгува.

Няма цена само за това, което определя цената.

Всичко останало има цена, макар и голяма, но има. Съединените щати по отношение на златния еквивалент няма да могат да откажат да продадат оръжията си - включително и най-модерните, освен ако не бъде провъзгласен социализъм или национал-социализъм. При всеки друг случай всичко се купува. Но соци-

лизмът и национал-социализмът в САЩ са друга история в момента, въпреки, напълно възможна, което ни кара да погледнем на Тръмп по друг начин - Базел-3 ни сменя оптика.

В този случай „Довижданел“ на криптовалутата като епифеномен на пост-еднополюсната глобализация. Ако я привържем към златото, тогава историческото значение ще излезе и ще се превърне в допълнителен финансов инструмент заедно с другите. „Блокчейнът“ може да бъде полезен сам по себе си, за да увеличи прозрачността на транзакциите и контрола, но губи функциите на пълна автономност на мрежовите транзакции.

Минчо МИНЧЕВ

„Принудено и не принудено“ е новата книга на българският писател Александър Гочев, живеещ в САЩ. Тя беше представена в присъствието на автора на 17 април (сряда) в 18 часа, в ресторант „Астор - Магически театър“ (бул. Черни връх 29). В тази „омагьосана“ територия, на чаша вино и топли думи, Астор и Сашо бяха събрали множество свои приятели. Съученици, от Първа шуменска гимназия - „Ненчо Попович“, съквартилци от прочутата Еврейска махала

ята, неолиберализма и пост-модернизма, за „демократията с човешко лице“, за лъжите и фалшификациите в историографията, за хибридната война и ситуирането на България, като „фронттова държава“.

Чест гост е на страниците на „Нова Зора“. Неговите запомнящи се статии по важните проблеми на българския ден, в областта на образованието, културата, народопсихологията и пр., въздействат с широката си разностранна информационност, откритост, яснота и богатата ерудиция на автора. „За културата - няма граници - без корени, няма култура - без култура няма нация“ - гласи интелектуалната формула, изведена от „Закона на Гочев“ и тя дава най-точния отговор на Хамлетовия въпрос на България и на всеки един от нас - да бъдем или да не бъдем!

Авторът на „Принудено и не принудено“ живее и работи в САЩ от 1985г. Като експерт по теоретична химия и физика, в най-голямата в света Агенция за научна инфор-

мация Chemical Abstract Service - Columbus, Ohio, той сигурно имаше какво да разкаже на своите колеги физици и химици от БАН. На срещата присъстваха чл.кор Димчо Касчиев, проф. Петко Иванов, доскорошен директор на Института по органична химия, д-р Антон Антонов, от Института по ядрена физика, Соня Касчиева, на д-р Ст. Йорданов. Те бяха дошли да почетат с присъствието си културното събитие, организирано от Издателство „Захарий Стоянов“

по случай излизането от печат на новата книга на своя колега и приятел.

Обстановката бе такава, че току виж Астор със своите магически изпълнения би възкресил и магнетичния на времето спор между „физици“ и „лирици“. Той имаше под ръка му бяха поетите Никола Инджов, Георги Константинов, Андрей Андреев, Петър Анасаров и дори пишещия тези редове. Но точно това съумя да не му позволи водещия Тодор Корув. Той зададе курс в провереното направление на традицията, където магиите не хващат и пръв по право и по талант получи думата поетът Никола Инджов. Авторът Александър Гочев раздаде на всеки от присъстващите по екземпляр от новата си книга, надписа дарствени слова, а между временно „принудено и не принудено“ думата получиха Георги Константинов и Минчо Минчев, съответно като главни редактори на сп. „Пламяк“ и на в. „Нова Зора“. Не останаха мълчаливи и всички, които съгряти от чашата искрящо „Мерло“

АБРАКАДАБРА, ПРИЯТЕЛЮ!

Наснимката: Александър Гочев, Минчо Минчев и водещият Тодор Корув

в града, те бяха щастливи да видят в едно с изтъкнати учени и писатели и своите първи учители по физика и химия - Мария Кюлджиева и Хачадур Чудджиян.

Александър Гочев е познат на писателската и театралната общност с драматургичните си произведения - през миналата година излезе сборникът с неговите пиеси „Далечни светлини“. Новата му книга е събрала политически оерци, публицистични статии и памфлети за днешния ден на света, за Pax Americana, за последиците от глобализаци-

и с отношение към публицистичните прозрения на този завършен и мъдр български патриот, поискаха да добавят слова за кураж и благодарност към автора.

Някога поетът Михаил Берберов, бе написал сякаш за Александър Гочев стихът - прозрение: „Отдалечен, ще бъдеш близо!“. Вече 35 години един океан и хиляди километри разделят Александър Гочев от изпълнението с надежди и покруса дни на България. Разделят го от родния Шумен, от колегите физици и химици от БАН, от приятелите в Съюза на българските писатели и българският ПЕН клуб. Сигурно най-лесно би било да го попи-

таме как тъй съумява да съчетае болката от разстоянието и тревогата за бъдещето на любимото Отечество. Но този въпрос би бил излишен и нетактичен, особено когато в ръцете ни е новата книга на Александър Гочев. Достатъчно е човек да я разтвори, за да осмисли неговото верую, скрито в магическата дума „Абракадабра“, която и Астор често повтаря. Тази магическа дума в превод от староеврейски означава: „Продължавай да разнасяш своя огън до самия край!“.

Това е и пожеланието на „Нова Зора“ към Александър Гочев: Абракадабра, приятелю!

Авторът на романите "Сестра Кари" "Джени Герхарт", "Финансист", "Титан", "Генерал". Теодор Драйзер (1871-1945) е един от големите американски писатели на XX век. По неговия роман "Американска трагедия", е създаден филмът "Място под слънцето" със знаменитата Елизабет Тейлър. Това, за което почти не се пише, е, че в края на живота си Теодор Драйзер става член на комунистическата партия; че още преди това е привърженик на републиканците в Испания; че напис-

ва книгата "Русия през погледа на Драйзер"; че е яростен и непримирим противник на фашизма; че в публицистичната си книга "Америка заслужава да бъде спасена" (1941) разкрива с изумителна фактология най-мръсната тайна на фашизма – истината, че той е създаден от банкери-те на Уолстрийт и Лондонското сити, както и с участието и одобрението на най-богатите фамилии на Англия и Америка. И че без огромните им финансови инжекции и съвместните милиардни бизнес сделки това не би могло да се случи.

Сега, когато се утвърждава лъжата, че едва ли не Англия и САЩ са победили Хитлер след десанта им в Нормандия, на 6 юни 1944г., когато гръбнакът на Вермахта вече е пречупен при Сталинград и Курск, си струва да се припомним как, с каква цел и благодарение на кого е създаден нацизмът. Това именно праби Драйзер в блестящото си проучване, което ще публикуваме в два броя. Какви ги е свършила Англия можете да прочетете днес. И да се потопите в тази мръсна, мръсна история.

Адолф Хитлер

КОЙ УНИЩОЖАВАШЕ МИРА И ДЕМОКРАЦИЯТА?

Кой всъщност създаде нацисткия режим?

Отговорът е, че това несъмнено едрият германски капитал. Известно е, че Висшият икономически съвет, съставен от Хитлер през 1934, включваше: краля на оръжията - Круп (частно имущество 30 000 000 долара, обявен капитал 75 000 000); краля на стоманата Тисен (частно имущество 30 000 000, обявен капитал 2 700 000 000); краля на електросъоръженията Сименс (частно имущество 32 500 000, обявен капитал 62 500 000); краля на боите и химикалите Бош (частно имущество 10 000 000, обявен капитал 275 000 000); и Фьоглер, още един крал на стоманата (частно имущество 30 000 000, обявен капитал 200 000 000). Известно е също колко хубавичко им се отплати Хитлер за тяхната подкрепа, като разреши страховете им от социална революция, премахна конкурентите им и установи и узакони техния безмилостен монопол. "Круп" и "Ферайнigte цал", които през 1933 г. не бяха изплатили никакви дивиденди, изплатиха 6 процента през 1938; нараснаха печалбите и на другите монополи. Увеличи се работният ден, надниците бяха намалени, а профсъюзите унищожени. (Нашият лъжлив печат сериозно очаква да повярват, че Хитлер е против капиталистите... Истината е, че дребните капиталисти бяха пожертвувани, само за да могат големите монополи в тежката индустрия да оцелее в една икономика поставена върху военни релси, ръководена толкова лекомислено, че това неизбежно щеше да доведе до нови банкрути и до съсредоточаването

на монополите в още по-малко ръце.)

И тъй, това бяха лицата, които стояха зад Хитлер. Но кой стоеше зад тях?

Безсъмнено техните събратя монополисти в "демократиите". Те не бяха барабан, че подкрепят нацизма, но ние имаме достатъчно факти и сведения за това. Знаем, че английската

вята "приятелски отношения" с нацисткия режим; и че видна роля в това дружество играеше Франк Тиаркс от банката на Шрьодер в Лондон, която има клон в Кьолн. Тиаркс е приятел на Монтаю Норман, директор на Английската банка, и пламенен поклонник на Хитлеровия финансов жонгльор доктор Шахт, а освен това беше председател на Международната комисия на кредито-

опровергано, - че фирмата "Шнайдер-Крьозо" е отпуснала големи суми на Хитлер. Доколкото ми е известно, сър Хенри Детердинг от "Ройъл вч шел" досега не е отхвърлил обвинението, за което пише Едгар Ансел Маурър в книгата си "Германия връща стрелките на часовника", а именно, че Детердинг е хвърлил "значителна сума за президентските избори през 1932 с надеждата (или за-

низиционните способности на германците бъдат насочени към болшевишката Русия, това ще помогне на руския народ да се върне към цивилизован живот и може би ще отвори пътя към нов разцвет на международната търговия)" ("Дейли мейл" от 28 ноември 1933).

Така продължаваше тази весела малка игра.

През декември 1934 Джон Гънтър пише в "Европа без маска": "Английската банка отпусна на Германия кредит от 3 750 000 долара, "за да улесни мобилизирането на германски търговски кредити", с други думи, за да може Германия да се снабди със средства (и кредит) за погасяване на старите си дългове и да построи самолети, които да прелитат Ламанша за седем минути." "Викърс" започна да рекламира своите танкове в немски военни издания и бе подписан договор, който даде възможност на Хитлер да създаде свой подводен флот, въпреки че Версайският договор категорично забраняваше превръщането на Германия. И "всеки, който представляваше нещо" в английските богаташки кръгове, се прехласваше по нацизма.

"Нама съмнение, че почти цялата свободна валута, отпусната на Германия за закупуването на суровини, е доставявана на пряко или косвено от Великобритания... Военният потенциал, който в крайна сметка ще бъде използван против нашата страна, никога нямаше да бъде създаден, ако Великобритания не отпускате така цезуро свободна валута на врага, за да закупува той суровини."

Каква черна неблагодарност!

Както се вижда, по това време започват да се тревожат дори някои от едрите капиталисти. Тяхното протеже Хитлер не ще да обърне поглед в необходимата посока - на изток. Каква черна неблагодарност! Но кой може да вини Хитлер за това? В края на краищата той е откровен пират - нещо, което не може да се каже за английските империалисти. Него не го интересува дали ще получи бялото или черното месо на пуйката, важно е чинията му да е препълнена. И колкото повече Англия и

щото му било обещано) да му бъде даден петролният монопол в Третия райх".

Лорд Робъртсър, най-големият собственик на вестници в Англия,

открито подкрепи нацистите с изявления като следното: "Арките млади нацисти в Германия са стражат на Европа срещу комунистическата опасност... Германия трябва да получи жизнено пространство... Ако енергията и орга-

ните за контрол върху мораториума. За опромното увеличаване на печалбите на Хитлеровите поддръжници монополисти в Германия допринесе всъщност лондонското Сити чрез споразумението за мораториум върху външния дълг на Германия. Банката на Шрьодер в Лондон е известна като мост между Хитлер и Ломбарди стрийт.

На бял свят излизат нови и нови цлици.

Съобщено бе - без да бъде

ЗАКОН И МОРАЛ

Често сме свидетели на скандали, в които присъстват политици, управляващи и други обществени фигури, замесени в злоупотреби, свързани с присвояване на пари или имоти. Неизменно се споменава от самите тях или от техни защитници, че действията им са напълно законни. Политически-те им опоненти (често имитиращи опозиция), обикновено също потвърждават, че действията им са законни, но не били морални. Замислям се - цю за закони са тези, при които дадено деяние може да е законно, но неморално?

Определено смятам, че законите трябва да съответстват на моралните норми. Тяхната функция е да регулират обществените отношения. Законите не трябва просто безропотно да се спазват, ако са несправедливи, т.е. неморални и разрушават отношенията между хората. Такива например са законите, които спазват "правата" на бандитите, а не на пострадалите (вече има немалко хора хвърлени в затвора, които са оказали съпротива при нападение). Също така престъпниците, ограбвали националните богатства на България чрез източване на банки и предприятия, на практика са закриляни от законите по максимата - не е морално, но е законно!

Подобни закони не бива да се търпят, а да се променят в съответствие с морала и необходимата справедливост. Това се отнася и за законите, които засягат злоупотребите със служебно положение за собствени облаги (какви примери има със закупуване на имоти по занижени цени). По същата логика за тях се твърди - не е морално (разбирай несправедливо), но било законно? Нима такива "закони" трябва да се спазват, вместо да се променят. Съответно, тези които са призвани да ги променят, а не го правят, не са ли съучастници в уза-

Доц. Пламен Дамянов ИИОЗ-БАН

телно трябва да влязат в законите, иначе последните са вредни за обществото и водят до неговата деградация и разпад.

Когато има несправедливи закони, противни на моралните норми в обществото, то те са негодни и насочени срещу нормалните трудови хора. Такива "закони" всъщност са беззаконие, те са антисоциални и предопределят нестабилност и разлом в обществото. Необходимо е несправедливите закони незабавно и без колебание да се променят в съответствие с обществения морал. Ако тези, които трябва да направят това, не искат или не могат да го правят, тогава трябва да бъдат отстранени и заменени с морални законодатели, имащи отговорност пред своя народ.

ние: "Кой финансира Германия? Без нашата страна, която играе ролята на клирингова палата, и без възможността да тегли кредити, която дава мораториумът, Германия не би съществувала плановете си."

Има сведения, че до 1938 Хитлер купува на кредит от английската и от френската империя 26 процента от всичката си желязна руда, 33 процента от оловото, 50 процента от хрома, 52 процента от каучука, 60 процента от цинка, 61 процента от мангана, 62 процента от медта и 94 процента от никела. Тези данни вероятно са точни, ако се съди по онова, което писа през 1939 завеждащият външния отдел на авторитетния лондонски вестник "Файненшиъл нюз":

"Нама съмнение, че почти цялата свободна валута, отпусната на Германия за закупуването на суровини, е доставявана на пряко или косвено от Великобритания... Военният потенциал, който в крайна сметка ще бъде използван против нашата страна, никога нямаше да бъде създаден, ако Великобритания не отпускате така цезуро свободна валута на врага, за да закупува той суровини."

Както се вижда, по това време започват да се тревожат дори някои от едрите капиталисти. Тяхното протеже Хитлер не ще да обърне поглед в необходимата посока - на изток. Каква черна неблагодарност! Но кой може да вини Хитлер за това? В края на краищата той е откровен пират - нещо, което не може да се каже за английските империалисти. Него не го интересува дали ще получи бялото или черното месо на пуйката, важно е чинията му да е препълнена. И колкото повече Англия и

Франция го "умиротворяват", толкова по-ясно вижда той тяхната пагубна слабост.

Накрая Англия и Франция му дадоха вместо кокал Чехословакия и като безплатна прибавка - чешкото злато в Английската банка на стойност 50 милиона долара. Но след Мюнхен Хитлер не можеше да има повече колебания кой път да хване. Беше се срещнал с Чембърлейн и Далади и се бе научил да ги презира - едно хитлеристко чувство, което всички ние, поне в този случай, споделяме. Същевременно беше разбрал (това бе потулено тогава, но по-късно бе признато от Бенеш и публикувано в едно въгълче на "Ню Йорк таймс"), че от всички сили, обещали да помогнат на Чехословакия, единствено Русия е готова да изпълни докрай поетите задължения; и че нейният дух и бойна готовност нямат равни на себе си. На изток фюрерът виждаше граница, настърхнала от съвременно оръжие в ръцете на един решителен народ. На запад той виждаше граници, настърхнали от чадъри, а зад тях - два безнадечно объркани народа, които почти не знаеха за какво става дума и възлагаха надежди на една несъществуваща демокрация.

Но дори при това положение лондонското Сити не губеше надежда, че ще може да насочи нацисткия гняв в другата посока. Финансово той удвояваше умиротворителните си усилия.

Само няколко дена след Мюнхен делегация на Сдружението на британските индустриалци замина за Берлин за "неофициални" търговски разговори с нацистите. Единият от четиримата делегати беше представител на тръста за желязо и стомана, вторият - чо-

век на "Юнилевър", а третият - нашият стар познаник г-н П. Ф. Бенет от "Империъл кемикъл Индъстрис". И тримата със значителни вложения в Германия. Идеята беше, че щом Хитлер не може да бъде лишен от "справедливия" си дял от империалистическата трапеза, възможно е той да бъде омилостивен на базата на англо-германските общи търговски интереси и да бъде сключена спогодба за "икономическо сътрудничество и съвместни експортни инициативи".

На кого е пуйката?

Докато продължаваха преговорите, Хитлер направи това, което всички очакваха - заграби цяла Чехословакия, нанасяйки по този начин публичен удар на Чембърлейн, който отекна в Камарата на общините. Търговските пратеници не обърнаха внимание на това дребно издевателство (естествено, те знаеха какво ще се случи, защото всичко бе подготвено от самите тях и техните приятели) и продължиха да преговарят. По същото време органът на Сдружението на британските индустриалци "Курторъри бизнес ревью" започна да излага аргументи защо на Хитлер трябва да се даде свобода на действие в Югоизточна Европа. А "Файненшиъл нюз" заговори за необходимостта от "обединяване на политиката за колективна съпротива срещу агресивната... и политиката на умиротворяване, следвана преди от г-н Чембърлейн". Възхитително!

Но в Берлин не бързаха толкова. Започна да се дочува, че истинският предмет на разговорите е англо-германското сътрудничество в експлоатирването на Южна Америка, в замяна на което Хитлер да получи споменатата "свобода на действие" на изток. В този

момент на сцената излязоха Съединените щати и обърках цялата работа. Държавният секретар Кордел Хъл обяви, че "ако две големи страни постигнат помежду си някакво споразумение във вреда на другите държави... другите държави неизбежно ще предприемат отбранителни икономически мерки и вместо да се постигне мир, икономическо обновление и прогрес, положително ще се стигне до всеобща разруха". С други думи, пуйката е наша и вие, момчета, по-добре не посягайте към нея. Така отлично обмислените планове на интернационала на богатите отново отидоха по дяволите поради вродените му противоречия.

През същия период "демокрациите", тоест богатите, се опитваха да уредят работите си с Франко. Една групировка начело с банката "Лазър фрей" (чийто председател е един от директорите на Английската банка) и бившият белгийски премиер Ван Зееланд предлагаха на испанския генералисимус кредити в размер на 100 милиона долара. Нишките на тази сделчица в международните финансови кръгове са поразителни. Ван Зееланд току-що беше станал директор на Испано-американската

електрическа компания - част от огромно международно обединение, чиито ръководители органи включваха представители на френския, германския, италианския и английския капитал, в това число лорд Сунтинг, до 1938 министър на въздухоплаването в кабинета на Чембърлейн, и херцог Алба, Франковият посланик в Лондон, който през цялата война в Испания имаше трижата да следи да не би привържениците на ненамесата да престанат да се месят.

П Япония - същите отношения на хитрувания... През март английският посланик Крейг заяви пред знатните гости на един прием в Токио, че Англия и Япония "се стремят в края на краищата към една и съща цел, а именно - към траен мир и към запазването на нашите институции от външна и поривни влияния". Три дена по-късно светът научи, че Англо-иранската петролна компания, в която английското правителство държи контролен пакет, е продала на Япония един милион барела суворов петрол. Просто, за да помогне на японците в стремежа им към траен мир...

Естествено, още от самото начало всеки, който има капка мозък в главата си, разбираше, че Хитлеровите, Франковите и японските монополисти просто гледаха да измъкнат каквото могат от богатите страни, като едва се сдържаша да не им се измезат право в лицето. С всеки нов възхитителен ход, който предприемаше Англия, ставаше все по-сигурно, че един ден ще загаси именно тя, Англия, със своята необхватна и незащитима империя. Защо новобогатите в Германия, Испания, Италия и Япония трябва да се сдружават с Англия и да делят с нея плячката, когато могат да й ударят ритника и да вземат всичко?

Толко за ролята на Англия в създаването на Франкенщайн, който сега я разкъсва.

Из статията на Теодор Драйзер "Помогнаха ли английският и американският капитал на Хитлер да унищожи демокрацията"

СЛЕДВА

ЗА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ПОЗИЦИИ НА КИТАЙ В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

За значително неудобство на Германия, Франция, Холандия и други страни-членки на Европейския съюз (ЕС) по време на посещенията на китайския президент Си Дзинпин в Италия беше подписан Меморандум, с който Италия се присъединява към много амбициозната и мащабна китайска икономическа стратегия „Един пояс – един път“, приета от китайското правителство преди пет години. Тя предвижда осъществяването на инфраструктурни проекти и инвестиции в страни на Европа, Азия, Близкия изток, Латинска Америка и Африка. Италия е единствената индустриална държава от „Г-7“, която се е присъединила към проекта. Това присъединяване предизвика недоволството на Вашингтон и значителна тревога в средите на ЕС.

Сделката между Китай и Италия има отношение към въпроса кой контролира големите морски пристанища, през които минава световната търговия. Обикновено се отнася значително внимание на ролята на високоскоростната ж.п. инфраструктура като гръбнак на амбициозния китайски проект „Един пояс – един път“. Може би много по-важен елемент на тази инициатива е способността на Китай да притежава или контролира важни пристанища в Азия, Африка, Латинска Америка, а сега и в Евросъюза. Морският транспорт е по-важен за Китай от иначе грабващите въображението високоскоростни влакове, защото около 90% от търговията в света сега се извършва с кораби.

По време на разговорите на Си Дзинпин Китай получи възможността да пра-

ви инвестиции в италиански пристанища, а именно Генуа, може би също Палермо и Триест. Това ще създаде възможности за връзки по море и суша с Централна и Източна Европа. Ето защо нараства тревогата в пристанища като германския Хамбург, нидерландския Ротердам и

белгийския Антверпен, породена от опасението пред китайската конкуренция.

Като разширява своето присъствие, Китай печели голяма предимство пред ЕС в сферата на търговската инфраструктура. На свой ред италианското правителство се надява да съживи нестабилната италианска икономика с помощта на китайските инвестиции. Основание за надежди му дава случаят със западното гръцко пристанище Пирей, което голямата китайска държавна компания КОСКО заку-

пи през 2016г. Беше построен нов док, инсталираха се нови кранове и в резултат търговската дейност на Пирей силно се разрасна.

През изминалите няколко години без излишен шум Китай закупи или инвестира във важни пристанища по света като част от инициа-

тивата „Един пояс – един път“. Китайски компаниите участват в строителството и функционирането на общо 42 пристанища в 34 страни. Освен в Пирей Китай е направил инвестиции и в други страни на ЕС. Той получи концесия и контролен пакет във второто по големина белгийско пристанище за контейнерна търговия след Антверпен Зеебрюге, а има участие също в пристанищата на Антверпен и Ротердам.

Китай инвестира и в много африкански пристанища – от Танзания до Южна Афри-

ка и Мароко. Главната китайска инвестиция в Африка е в египетския Суецки канал – стратегическият път от Китай през Индийския океан и Червено море към Средиземно море и пазарите на Евросъюза.

В самия Китай се намират седем от най-големите прис-

танища за контейнерна търговия, всичките те модерни и автоматизирани. Пристанище Шанхай е най-голямото в света по обем на търговията, далеч по-голямо от Ротердам, Антверпен и Хамбург в ЕС.

ЕС и големи страни-членки като Германия и Франция изразиха тревога от размера на китайските инфраструктурни и корпоративни инвестиции в Евросъюза. Китай започна да бъде характеризирани като икономически съперник, стремящи се към лидерство в технологичната сфера. В документа на Европейската комисия от март т.г., озаглавен „ЕС-Китай: стратегически перспективи“, се препоръчва на Световната търговска организация да принуди Китай да прекрати субсидиите за своите държавни предприятия. Освен това се настоява ЕС да разработи такава промишлена политика, която да позволи на европейските фирми да се конкурират успешно с китайските държавни компании. На свой ред германското правителство възнамерява да въведе закони, които да попречат

чужди фирми да придобиват някоя германска компания, считана за стратегическа. Това стана след като Китай закупи германската високотехнологична компания „Кука“, водещ световен производител на роботика и други съвременни технологии.

Когато Китай се присъедини към Световната търговска организация през 2001г. Германия изнасяше в Китай качествени автомобили и машини срещу китайски евтини текстилни изделия и други масови потребителски стоки. Тези дни са вече минало. Днес китайската автомобилна компания „Джили“ притежава шведската „Волво“, представява важен акционер в групата „Мерцедес-Даймлер“ и сега финализира закупуването на подразделението, произвеждащо колите „Мерцедес смарт“. Китайският химически гигант „Кемчайна“ неотдавна закупи швейцарската компания „Синджента“, крупен производител на патентовани генно-модифицирани семена и химикали за селското стопанство. Според стратегията „Произведено в Китай 2025г“ Китай възнамерява да стане световен лидер в десет модерни промишлени сектора.

В ЕС се счита, че тази промишлена стратегия не предвижда просто модернизиране на китайската икономика, а превъзвисяването ѝ през периода 2030 и 2040г. в истински световен лидер. При това съществуват опасения, че китайският възход ще бъде за сметка на водещите европейски промишлени групи. Наистина, не е трудно човек да си представи, че след няколко години като използва тултрамодерните пристанища в Гърция и Италия китайските кораби ще докарват в ЕС произведени в Китай коли и машини, които ще бъдат силна конкуренция на европейския пазар.

При това, както се счита, ЕС не притежава добре функционираща промишлена стратегия. Невъзможно е да се каже как ще се сложат отношенията Китай – ЕС в бъдеще, но засега Пекин сякаш държи по-силните карти. (F. William Engdahl China's President Xi Jinping in Italy: It's the Maritime Ports, Global Research, April 02, 2019 – със съкращения)

Книгата на прославения български генерал Георги Вазов „Участието на българите в Освободителната война“ е с цена 15 лв и може да се закупи от офиса на ул. „Пиротска“ 3, в София, както и да се поръча с обикновено пощенски запис на стойност 17 лв (15лв + 2 за пощенска пратка) на адрес: София 1377, ул. „Пиротска“ 3, за Минчо Мънчев Минчев – до поискване.

ИЗПОВЕДИ ОТ ЖИТЕЙСКАТА ЖАРАВА

Иван Стойчев

Наскоро при нас се появи новата книга на известния работник, стопански ръководител, писател, журналист и общественик Георги Карауланов. Тя е озаглавена „Гасена жар“. Заглавието е метафорично и неслучайно избрано. Книгата не може да се определи еднозначно като литературен жанр. В нея има разкази, есета, журналистика. Богата и разнообразна като тематика и съдържание.

Авторът ни предлага високохудожествена творба. Не може да се определи кое е най-хубавото и силното в нея. Всичко е на завидно художествено равнище. С увлечение се четат неговите разкази. Ето например „Аргатин“. Бедните родители изпращат сина си чираче, а то по думите на майка му е още „сукалче“. То е принудено да води добитъка на пасищата при оране. Големите „данащи“ обаче го събарят в браздата и го повличат. Едва го спасява буля Желка. Тежко и тъжно е детството на бедните деца. Разказчето буди възмущаващо съпреживяване. Много емоционален е и разказът „Бай Димитър“. С умението на добър разказвач е изграден образът на обикновения труженник. Той работи в строителството – превозва железата с биволска кола. Весел, жизнен, изпитва гордост с тримата си синове – офицер, авиатор и ученик – често показва снимка. При злополука изгубва двата впрегатни бивола, но продължава да работи в строителството. В този човек има нещо много благородно, изпитва голяма болка за животните си като на близки хора.

В строителството се каляват и израстват професионално младите хора. Типичен случай е Джембо от едноименния разказ. Той идва на строежа без лев и без куфар, но в бригадата го приемат и става добър работник. Бързо става любимец с китарата си, обикват го момичетата, прави им забави. Тайна и несподелена остава любовта му към Данчето...

От стр. 12

Освен многобройните си публикации по проблеми на поетичния превод, той е автор на монографични очерци „Рецепцията на Сервантес в българската литература“, „Мигел де Унамуно в България“, на студентите „Дон Кихот“ в България. Рецепция и интерпретация“, „Испания и нейната литература в България“. Последните две са публикувани в Списанието на Испанската кралска академия и в Годишника на Мадридския университет. Петър Велчев е доайен на българската литературоведска испанистика и по-конкретно е основоположник в изследването на българо-испанските литературни отношения през XIX – XX век. След пенсионирането си той в продължение на пет години чете курс лекции по тази дисциплина в СУ „Св. Климент Охридски“.

Доброто познаване на чуждестранни литератури и високата си култура на стиха Петър Велчев влага в благородното изкуство на поетическия превод. Нека да припомним, че у нас през периода на социализма се издадоха ценни произведения и основополагащи научни поредици. В резултат още през 70-те и 80-те години на XX век в България се появяваха системно истински, класическите произведения на западноевропейската и американската литература. Освен това плодотворен културен диалог не съществува. В момента той е епизодичен и инцидентен, подменен от сурогатите на масовата литература, която формира опростения, без духовни потребности, средностатистически гражданин. Бидейки следовник на голямата преводческа школа, създадена от Д. Статков, Вл. Свинтила, Ст. Бакърджиев, Петър Велчев вдъхновено и изключително адекватно е пресъздал на български език множество крупни немски, френски, руски, испански, лагиноамерикански поети, между които Р. М. Рилке, Ш. Бодлер, П. Верлен, А. Пушкин, М. Лермонтов, Ф. Тютчев, Ал. Блок, А. Мачадо, Ф. Г. Лорка, Г. А. Бекер, С. Вайехо, Н. Гийен. Издал е преводните антологии „Перуански поети“ (1997) и „Руски поети“ (2009). Дори само да беше превеждал стихове, струва ми се, че Петър Велчев щеше да си осигури видно място в нашата култура.

Освен всичко друго, той е намерил време и сили да състави три обемисти сборника, каквито досега не са правени у нас. Става дума за една антология на световния сонет и две оригинални като замисъл антологии: „Дон Кихот в българската поезия“ (1998) и „Тихата победа на поета“ (2013), побрала в себе си творбите на повече от 120 български поети, посветили стихотворе-

Изстрадана обич и болка има в разказа „Майка ми“. Светлина греє от образа на майка му. Силна е нейната обич. Тя не иска подаръци, а очаква от него писмо. На изповодяк „мокреше със сълзите си лицето ми, казва синът, и все едно повтаряше: пиши ми сине...“. Нейната съдба ни трогва. Тя е дете на бежанци, рано остава сираче и израства в чуждо семейство. Трогва ни нейната жалостивост, полага грижи за просияци и тъгува за арестувания Стоянчо.

В някои разкази и есета авторът ни отнася към интересни житейски размисли и общения. Впечатлително е есето: „Начало или край“. В разговора със свещеника, който се вози в колата им, се внушава интересна мисъл. Става въпрос за сезонен есен и пролет. И при двата сезона има красота, казва отче, но при есента има и тъга, а в пролетта блика младост, мирише на живот и крехка тревица...

Книгата на Георги Карауланов има някаква близост с много известната книга „Как се каляваше стоманата“ от Н.Островски. Главният герой израства в жаравата на социалистическото ни строителство. В „Свещен град“ той изповядва десет години извършва трудови подвизи в Кремиковци. От есетата разбираме как в открито небе, в мраз и пек, в дъжд и буря, на птича височина бригадата му сполява покривни конструкции, в трудностите, в жаравата се калява новия човек. Книгата е панорама на социалистическото строителство!

31 март 2019 г., Търговище

ВДЪХНОВЕН И МНОГООБРАЗЕН ТВОРЕЦ

Повечето от родните ни писатели се оплетоха в „пааяжните“ на постмодернизма, загърбвайки богатото на проблеми минало и настояще на българския народ, игнорирайки неговите драми и конфликти, които очевидно няма да бъдат пресъздадени от чуждестранните автори. Да не забравяме и друг факт, отбелязан от множество наши литературоведи и критици. В годините на социализма стойностната, „високата“ литература: българска, руска или западна играеше ролята на някакъв вид „опозиция“. Тя обединяваше духовно хората, интересът към нея беше знак на техния протест срещу едни или други пошлости на системата. Затова през този период литературата имаше сериозно значение в обществото ни. Комунистическите функционери не обичаха твърде много българския писател и интелектуалец, но изпитваха уважение от него и се стремяха да го привличат на своя страна. За съжаление в постсоциалистическите времена литературата и културата като цяло загубиха в значителна степен своето практическо, а и духовно влияние, изместени от потопа на чалгата, графоманията и примитивизма.

Апък освен това българинът се отнася с някаква смес от подозрение и завист към хора, на които много неща им идват отръпки. Затова пък аз се чувствам щастлив, задето в продължение на много години имах възможност да общувам с един преизпълнен с идеи литератор и отзивчив към проблемите на по-младите си колеги човек, какъвто е Петър Велчев.

Повечето от родните ни писатели се оплетоха в „пааяжните“ на постмодернизма, загърбвайки богатото на проблеми минало и настояще на българския народ, игнорирайки неговите драми и конфликти, които очевидно няма да бъдат пресъздадени от чуждестранните автори.

Да не забравяме и друг факт, отбелязан от множество наши литературоведи и критици. В годините на социализма стойностната, „високата“ литература: българска, руска или западна играеше ролята на някакъв вид „опозиция“. Тя обединяваше духовно хората, интересът към нея беше знак на техния протест срещу едни или други пошлости на системата. Затова през този период литературата имаше сериозно значение в обществото ни. Комунистическите функционери не обичаха твърде много българския писател и интелектуалец, но изпитваха уважение от него и се стремяха да го привличат на своя страна. За съжаление в постсоциалистическите времена литературата и културата като цяло загубиха в значителна степен своето практическо, а и духовно влияние, изместени от потопа на чалгата, графоманията и примитивизма.

Апък освен това българинът се отнася с някаква смес от подозрение и завист към хора, на които много неща им идват отръпки. Затова пък аз се чувствам щастлив, задето в продължение на много години имах възможност да общувам с един преизпълнен с идеи литератор и отзивчив към проблемите на по-младите си колеги човек, какъвто е Петър Велчев.

БЪЛГАРИЯ НАД ВСИЧКО!

ГЛАВЕН РЕДАКТОР
Минчо МИНЧЕВ

РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ:
Проф. д-ик. н. Бончо АСЕНОВ
акад. Васил ГЮЗЕЛЕВ
Габриела МИХАЙЛОВА
(редактор)

д-р инж. Марин БЕЛОВЕВ
Проф. д-ин Нако СТЕФАНОВ
акад. Николай ХАЙТОВ

ст.н.с. Румен ВОДЕНИЧАРОВ
Проф. д-р ист. н. Тодор МИШЕВ
Фотографии Борис Марков

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА:
1000 София
ул. Пиротска №3
тел.: 02 985 23 07
тел./факс: 02 846-50-01

ИЗДАВА
„Втора Зора“ ЕООД
Печат „Нюзпринт“,
София, ул. „Тинтява“ 100
БАНКОВА СМЕТКА:
Уникредит Булбанк
IBAN BG43UNCR70001519963494

BIC
UNCRBG5F
Примат се оригинали по
стандарт 30 реда,
56 машинописни знака.
Ръкописи не се рецензират
и не се връщат.

Броят е приключен редакционно
на 19.04. в 14 часа.
Хонорари се изплащат в сряда
и четвъртък от 13 до 15 часа

ISSN 1310-8492

Проф. Ивайло Христов

Петър Велчев е необичайна фигура в българската култура. Завършил испанска и българска литература и философия в Софийския университет и започнал да публикува стихове и критики още като студент, той несъмнено е едно от лицата на Института за литература при БАН, където е работил повече от три десетилетия. Член на СБП и СБЖ, член-учредител на Съюза на преводачите, член на Международни ПЕН център и на Международната асоциация по компаративистика. Автор е на мащабния академичен проект „Преводна рецепция

ВДЪХНОВЕН И МНОГООБРАЗЕН ТВОРЕЦ

чен поет и майстор на стиха. Той е един от малцината, които на фона на всякакви кухи и модни „новаторства“ отстояват изконната орфична природа на Словото. Органичната връзка с националната традиция, с корените не е слабост, а достойнство на всяка поезия. Защото, ако искаме българската национална самоличност да се запази във време, когато границите на националните държави бавно се размиват, а категорията „суверенитет“ губи класическите си значения и получава нови, много по-сложни измерения, то трябва да бъде съхранена пълнокръвността и жизнеността на езика и историята ни, които са един от основните начини за идентификация в мултикул-

петстишие. Например:

*Едно едничко име носиш
от раждането до смъртта си.
Недей го украсява с титли,
със звания недей го кичи!
Звукът на името – това си ти.*

Или:

*Като голямо междучасие
е трескав срокът на живота
и все играеш и лудуваеш,
и все се чувстваш ученик.*

А всеки миг звънецът ще удари.

В една своя статия от 2010 г. Чавдар Добрев определи Петър Велчев като „литературовед и изтъкнат поет от поколението, което се оформи творчески в края на 60-те години на XX век“. Това е една авторитетна оценка.

Едва ли ще бъде пресилено да се каже, че Петър Велчев се

В кафенето на СБП (от ляво надясно: Исак Паси, Богомил Райнов, Тончо Жечев, Петър Велчев, Здравко Петров, Христофор Тзавела, 1982)

на европейските литератури през XIX-XX век“ (1999), от който досега са излезли от печат шест тома. Петър Велчев еднакво вдъхновено създава собствено творчество и анализира творчеството на големи наши и чуждестранни писатели. Публикуваните му четиринадесет книги с лирическа и сатирическа поезия го представят като подчертано философски и автобиографи-

турното море.

Трябва по-специално да се отбележат постиженията на Петър Велчев в областта на сонетната форма. По този повод през 2002 г. Любомир Левчев написа: „Искам да поздравя поета Петър Велчев за неговата настойчива, талантлива смелост да гледа на настоящето и бъдещето като верен рицар на сонета“. А пък аз искам да добавя, че стихосбирката му „Самотен плувец“ (1992) въведе в нашата поезия баконическия жанр на лирическото неримувано

изявява на високо равнище и в литературната критика, и в литературната теория, и в литературната история, т.е. кажи-речи във всички области на литературознанието, а не на последно място и върху терена на литературната полемика и публицистика. Автор е и на солидна студия по естетика.

Трудно ми е да посоча друг автор с толкова широк творчески диапазон. При това изследователският подход преобладава, налице е стремеж да се каже нова дума в уж вече разработени автори и произведе-

МЕСТОЖИТЕЛСТВО

Петър ВЕЛЧЕВ

*България за мене е страната,
където малко ям, работя много.
И лошо спя, но хубаво се смеея.
И не броя пари, защото нямам.*

*България за мене е страната,
където имам стая. В нея – книги,
портрет на Левски, карта на Европа.
И чаша ром, ако ми стане тъжно.*

*България за мене е страната,
където пиша и чета, и мисля
това, което няма да ви кажа.
А няма го и в сутрешния вестник.*

*България за мене е страната,
където още дишам и усещам,
че дишат като мен и други хора.
Поне в това не съм така самотен.*

*А може би и там когато ида,
оттатък географските предели,
отново ще е същото: България.
И стихове. И смях. И скръб. И вечност.*

1985г.

дения. Още Здравко Петров е забелязал тази особеност, когато казва, че Петър Велчев „обича да пише не въобще за поезията, а конкретно върху теми, които сам открива. Общите принципи на поетическото изкуство той извежда от частни случаи. По начало това е един добър подход в критиката в сравнение с мъгълните теоретизации и общите приказки.“ („Творци от няколко поколения“. С., 1984, с. 258).

В подкрепа на гореказаното е фактът, че дори на импресионистичния жанр на рецензията Петър Велчев успява да придаде по-обобщаващ и постудиен характер. А що се отнася до литературния портрет той съумява в неголям обем да разкрие най-съществените черти на съответните лица: П. Р. Славейков, Ив. Вазов, К. Величков, проф. Ив. Шишманов, П. П. Славейков, Д. Дебелянов, Т. Влайков, Н. Вапцаров, Ел. Багряна, Бл. Димитрова, П. Пенев, Ал. Вутимски, А. Дончев, Н. Хайтов, Ив. Гранитски. Не помалко е написаното от Петър Велчев за редица чуждестранни поети: Александър Пушкин, Райне Мария Рилке, Сесар Вайехо, Николас Гийен, Густаво Адолфо Бекер.

С изчерпателност, аналитичност и концептуалност се отличават монографичните очерци на Петър Велчев, посветени на емблематични творби на големи наши поети, каквито са „Подир сенките на облаците“ на Яворов, „Песни за една страна“ на Вапцаров, „Септември“ на Гео Милев. Основополагащи в нашето литературознание са студиите му, третиращи поетиката, сиреч художествената специфика на Яворовата, Димчо-Дебеляновата и Вапцаровата лирика, а също така поетиката на българската народна песен.

Петър Велчев има редица студии в една по-специална област, каквото е стихознанието. Опирайки се на собствена методология, той изследва и описва стиха на Асен Разцветников, Пенчо Славейков, Гео Милева, Атанас Далчев, Валери Петров. Обобщените статистически данни и тяхното тълкуване са принос към историята на българското стихотворно изкуство.

Значими са заслугите на Петър Велчев в сферата на сравнителното литературознание.

На стр. 11

